

Υποστήριξη Προσφύγων στο Αιγαίο (RSA) Έκθεση Πεπραγμένων 2020

Περιεχόμενα

Η Υποστήριξη Προσφύγων στο Αιγαίο (RSA) σε αριθμούς το 2020	2
Εισαγωγικό σημείωμα	3
Νομικές δράσεις	5
Διαδικασία ασύλου	6
Πρόσβαση στη διαδικασία	6
Ειδικές διαδικαστικές εγγυήσεις	6
Δικαστική προστασία	7
Συνθήκες υποδοχής	8
Υποστήριξη σε μητέρες με νεογέννητα τέκνα	8
Διοικητική κράτηση	9
Κανονισμός του Δουβλίνου	9
Αναγνωρισμένοι πρόσφυγες	10
Ναυάγια	10
Ψυχοκοινωνικές δράσεις	12
Διερμηνεία και υποστήριξη στο σύστημα υγείας	12
Καταγραφή γεννήσεων	12
Ανθρωπιστική βοήθεια στους πυρόπληκτους της Μόριας	12
Έρευνα και προάσπιση δικαιωμάτων	13
Συνεισφορά στο νομοθετικό έργο	15
Συνδρομή στον κοινοβουλευτικό έλεγχο και στο έργο φορέων εποπτείας	16
Πρόσβαση σε έγκυρες πληροφορίες για το άσυλο	16
Επικοινωνία	18
Επαφή με μέσα ενημέρωσης και κοινωνικής δικτύωσης	18
Συνεντεύξεις σε μέσα μαζικής ενημέρωσης	18
Παρουσία στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης	18
Ενημέρωση και καταγραφή μαρτυριών	19
Χρήση του υλικού της οργάνωσης	19
Λειτουργία και οργάνωση	20
Εγκαταστάσεις	20
Εγγραφή στο μητρώο ΜΚΟ και πιστοποίηση	20
Συνεργασία με το Ίδρυμα PRO ASYL	20
Συνέργειες και συμμετοχή σε δίκτυα	20

Νομικές και Ψυχοκοινωνικές Δράσεις

- 224** επωφελούμενοι αιτούντες άσυλο και πρόσφυγες
- 17** αιτήσεις ακύρωσης στα διοικητικά δικαστήρια
- 13** αντιρρήσεις στα διοικητικά δικαστήρια
- 8** αιτήσεις ενώπιον του ΕΔΔΑ
- 2** παρεμβάσεις σε υποθέσεις στο ΕΔΔΑ
- 1.142** επωφελούμενοι υπηρεσιών κοινωνικής υποστήριξης

Έρευνα & Προάσπιση Δικαιωμάτων

- 8** αναλύσεις ελληνικής και ευρωπαϊκής νομοθεσίας
- 5** νομικά σημειώματα για το σύστημα ασύλου στην Ελλάδα
- 5** εκθέσεις για τις συνθήκες διαβίωσης των προσφύγων
- 3** υπομνήματα στην Επιτροπή Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης
- 17** παρεμβάσεις σε ημερίδες, συνέδρια και ακροάσεις

Επικοινωνία

- 36** συνεντεύξεις με εθνικά και διεθνή μέσα ενημέρωσης
- 3.927** ακόλουθοι στο Twitter
- 393** αναφορές σε υλικό της οργάνωσης από δικαστήρια, φορείς, μέσα

Οργάνωση & Λειτουργία

- 3** κύριες τοποθεσίες δραστηριότητας στην Ελλάδα: Χίος, Λέσβος, Αθήνα
- 4** ομάδες εργασίας: Νομικής Υποστήριξης, Έρευνας & Προάσπισης Δικαιωμάτων, Επικοινωνίας, Οικονομικών & Διοίκησης

Το έτος 2020 επέφερε πληθώρα δυσμενών εξελίξεων για το ελληνικό σύστημα ασύλου και την προστασία των δικαιωμάτων των προσφύγων στη χώρα, οι οποίες προέκυψαν από την εμμονή στη συνέχιση της πολιτικής εγκλωβισμού των προσφύγων βάσει της Κοινής Δήλωσης ΕΕ-Τουρκίας, νομοθετικών περιορισμών στο πεδίο της διεθνούς προστασίας και των φορέων που δραστηριοποιούνται σε αυτό, καθώς και από τις έκτακτες συνθήκες της πανδημίας του κορωνοϊού στην Ελλάδα και τον υπόλοιπο κόσμο. Κατά τη διάρκεια του έτους, σημειώθηκαν ιδίως:

1. Σοβαρά εμπόδια στην πρόσβαση στο έδαφος της χώρας, με **ραγδαία αύξηση των καταγγελιών παράνομων και βίαιων επαναπροωθήσεων** προσφύγων από τις ελληνικές αρχές, τόσο από τα χερσαία και θαλάσσια σύνορα της χώρας όσο και από σημεία της ενδοχώρας, προς την Τουρκία, παρά τη **σφοδρή και συστηματική κριτική που δέχθηκε η κυβέρνηση**, μεταξύ άλλων, από διεθνείς οργανισμούς, θεσμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), οργανώσεις προάσπισης δικαιωμάτων και μέσα ενημέρωσης.
2. **Αναστολή της διαδικασίας ασύλου** με Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου (ΠΝΠ) χρονικής ισχύος ενός μηνός, με την οποία η Ελλάδα προέβη σε πρωτοφανή και κατάφωρη **παραβίαση** του διεθνούς δικαίου, σε συνέχεια της εξαγγελίας από την τουρκική κυβέρνηση περί ακώλυτης διέλευσης από τα σύνορά της προς την Ελλάδα στα τέλη Φεβρουαρίου του 2020.
3. **Έναρξη ισχύος του Ν 4636/2019** περί διεθνούς προστασίας και της μετέπειτα τροποποίησής του από τον Ν 4686/2020, με τους οποίους θεσπίστηκαν, μεταξύ άλλων, **περαιτέρω σημαντικοί περιορισμοί των δικονομικών εγγυήσεων για τους αιτούντες άσυλο** και εμπόδια στην εκπροσώπησή τους, ήτοι εξαιρέσεις από το ανασταλτικό αποτέλεσμα των προσφυγών παρά την δεδηλωμένη αδυναμία παροχής δωρεάν νομικής συνδρομής, αυστηρότεροι κανόνες για την εξουσιοδότηση εκπροσώπων, περιορισμός των δυνατοτήτων εξαίρεσης από τη διαδικασία των συνόρων, καθώς και πολυδιάστατη **διεύρυνση της διοικητικής κράτησης**.
4. Περαιτέρω **επιδείνωση των απάνθρωπων συνθηκών διαβίωσης** στα Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης (ΚΥΤ) του Ανατολικού Αιγαίου, στα οποία έφθασαν να διαμένουν άνω των 38.000 ανθρώπων, με συνολική χωρητικότητα 6.178 θέσεων, στα **τέλη του Ιανουαρίου**. Ορόσημο της αποτυχίας των αρχών να διασφαλίσουν την πρόσβαση των αιτούντων ακόμη και στις ελάχιστες συνθήκες αξιοπρεπούς διαβίωσης αποτέλεσε η ολοσχερής καταστροφή του ΚΥΤ της Μόριας Λέσβου το Σεπτέμβριο του 2020 και η επακόλουθη μεταχείριση των σχεδόν δεκάδων χιλιάδων πυρόπληκτων από τις ελληνικές αρχές, οι οποίοι αφέθηκαν χωρίς στέγη, ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και προσήκουσα φροντίδα για πολλές ημέρες, πριν μεταφερθούν στη νέα προσωρινή δομή του Καρά Τεπέ (Μαυροβούνι) υπό εξαιρετικά επισφαλείς και ακατάλληλες συνθήκες υποδοχής.
5. Επιπτώσεις της **πανδημίας του κορωνοϊού στις συνθήκες υποδοχής**, ιδίως μέσω της επιβολής και συνεχόμενης παράτασης μέτρων περιορισμού κυκλοφορίας των διαμένοντων στα ΚΥΤ, επιβολής υγειονομικού αποκλεισμού δομών ανά την επικράτεια, **αναστολή λειτουργίας διοικητικών υπηρεσιών και δικαστικών αρχών**, καθώς και εμφάνιση νέων μέσων διεξαγωγής της διαδικασίας ασύλου, όπως οι **τηλεσυνεντεύξεις**, που εγείρουν σοβαρά ζητήματα δίκαιης διαδικασίας.

6. **Επίσπευση της αποχώρησης των αναγνωρισμένων προσφύγων** από το σύστημα υποδοχής, μέσω νομοθετικών τροποποιήσεων – Ν 4636/2019, Ν 4674/2020 – εν μέσω πανδημίας και εξαγγελίες από τις αρμόδιες αρχές για εξώσεις από τις δομές φιλοξενίας και τα διαμερίσματα του προγράμματος ESTIA, κατόπιν των οποίων, ελλείπει μίας πολιτικής αποτελεσματικής ενσωμάτωσης, **χιλιάδες άνθρωποι έχουν βρεθεί χωρίς στέγη και πρόσβαση σε κοινωνικά δικαιώματα** ανά την επικράτεια.
7. Ενίσχυση των **περιορισμών στη λειτουργία των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών** που δραστηριοποιούνται στον τομέα της διεθνούς προστασίας, μέσω μίας σειράς νομοθετικών διατάξεων – Ν 4662/2020, ΚΥΑ 3043/2020, Ν 4686/2020, ΚΥΑ 10616/2020 – και πολιτικών εξαγγελιών, αλλά και αύξησης των περιστατικών ρατσιστικής βίας και **επιθέσεων** κατά προσφύγων και μελών ανθρωπιστικών οργανώσεων.
8. Παρουσίαση του **Νέου Συμφώνου για τη Μετανάστευση και το Άσυλο** και τη συνακόλουθη δέσμη νομοθετικών προτάσεων από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, με τις οποίες επιχειρείται η **κωδικοποίηση και περαιτέρω εδραίωση της προβληματικής και αποτυχημένης διαχειριστικής προσέγγισης της ΕΕ μέχρι σήμερα**, η οποία έχει οδηγήσει σε χρόνιο μαζικό εγκλωβισμό ανθρώπων υπό απάνθρωπες συνθήκες στα σημεία εισόδου, ιδίως στα ελληνικά νησιά, καθώς και σε σταθερή αποδόμηση των οικονομικών εγγυήσεων και της ποιότητας της διαδικασίας ασύλου.

Οι ανωτέρω συνθήκες είχαν εμφανή αντίκτυπο στο έργο της Υποστήριξης Προσφύγων στο Αιγαίο (RSA). Αποτέλεσαν, ωστόσο, εφελτήριο για την εμβάθυνση και διεύρυνση των δράσεων της οργάνωσης στο σύνολο των τομέων δραστηριότητας, καθώς και για την περαιτέρω ενίσχυση της εσωτερικής λειτουργίας της.

Τα μέλη της Ομάδας Νομικής Υποστήριξης παρείχαν δωρεάν νομική συνδρομή σε 224 επωφελούμενους κατά τη διάρκεια του 2020. Οι επωφελούμενοι των υποθέσεων ασύλου που υποστήριξε η ομάδα το έτος 2020 κατανέμονται γεωγραφικά ανά περιφέρεια ως εξής:

Περιφέρεια	Αριθμός επωφελούμενων RSA το 2020
Λέσβου	137
Χίου	9
Σάμου	1
Κω	6
Ρόδου	1
Σύμης	1
Ενδοχώρα (Αττική, Έβρος)	69
Σύνολο	224

Οι επωφελούμενοι κατανέμονται ανά χώρα καταγωγής ως εξής:

Χώρα καταγωγής	Αριθμός επωφελούμενων RSA το 2020
Αφγανιστάν	101
Συρία	66
Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό	15
Ιράν	8
Τουρκία	8
Ιράκ	7
Σομαλία	7
Τόγκο	5
Παλαιστίνη	2
Γουινέα	2
Ανγκόλα	1
Καμερούν	1
Σουδάν	1
Σύνολο	224

Το έργο της Ομάδας Νομικής Υποστήριξης περιλαμβάνει νομική υποστήριξη και εκπροσώπηση ενώπιον των αρμόδιων διοικητικών αρχών (Υπηρεσία Ασύλου, Αρχή Προσφυγών, Ελληνική Αστυνομία, Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης), ανεξάρτητων αρχών (Συνήγορος του Πολίτη), των διοικητικών δικαστηρίων της χώρας, του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ), ευρωπαϊκών οργανισμών (EASO, Frontex) και Επιτροπών των Ηνωμένων Εθνών αρμόδιων σε θέματα ανθρώπινων δικαιωμάτων.

Κατά τη διάρκεια του έτους, η Ομάδα Νομικής Υποστήριξης κατέθεσε, εκ μέρους των εντολών της οργάνωσης:

- 11 αιτήσεις ακύρωσης αποφάσεων της Αρχής Προσφυγών ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών,
- 6 αιτήσεις ακύρωσης αποφάσεων απέλασης ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου Μυτιλήνης,
- 13 αντιρρήσεις κατά αποφάσεων διοικητικής κράτησης ενώπιον των Διοικητικών Πρωτοδικείων Αθηνών, Μυτιλήνης και Ρόδου,
- 8 αιτήσεις στο ΕΔΔΑ, συμπεριλαμβανομένων αιτημάτων χορήγησης ασφαλιστικών μέτρων δυνάμει του Κανόνα 39 του Κανονισμού του Δικαστηρίου.

Αναλυτικότερα, η δραστηριότητα της Ομάδας Νομικής Υποστήριξης ανά τομέα παρατίθεται παρακάτω:

Διαδικασία ασύλου

Πρόσβαση στη διαδικασία

Το 2020 σημειώθηκε σημαντική αύξηση των μαρτυριών και καταγγελιών για συστηματικές πρακτικές παράνομων επαναπροωθήσεων και συλλογικών απελάσεων προσφύγων από τα χερσαία και θαλάσσια σύνορα της χώρας, στις οποίες, κατά πάγια διοικητική πρακτική, οι αρμόδιες αρχές δεν καταγράφουν τη σύλληψη και άφιξη των εν λόγω προσώπων πριν την επαναπροώθηση / απέλασή τους προς την Τουρκία. Στο πλαίσιο αυτό, με ιδιαίτερη έμφαση στην προστασία Τούρκων πολιτών από την παράνομη επαναπροώθηση στη χώρα καταγωγής τους, η Ομάδα Νομικής Υποστήριξης υλοποίησε **παρεμβάσεις προς τις αρμόδιες αρχές** ανά περίπτωση – Αστυνομικές Διευθύνσεις, Υπηρεσία Ασύλου, Λιμενικό Σώμα, Εισαγγελία Βορείου Αιγαίου – για τη διασφάλιση της καταγραφής των αιτήσεων ασύλου αφικνούμενων προσφύγων στην περιοχή του Έβρου και τη Λέσβο. Ενεργοποίησε, δε, με επιτυχία την **παρέμβαση του ΕΔΔΑ προς αποτροπή επαναπροώθησης** στα χερσαία σύνορα του Έβρου. Στην υπόθεση **Μ.Κ. κατά Ελλάδος**, υπ' αριθμ. 43654/20, που αφορά διωκόμενο για πολιτικούς λόγους πρόσφυγα, επετεύχθη τον Οκτώβριο του 2020 η **χορήγηση ασφαλιστικών μέτρων από το Δικαστήριο του Στρασβούργου για να διασφαλιστεί η παραμονή του αιτούντος στο ελληνικό έδαφος** μέχρι την καταγραφή και εξέταση της αίτησης ασύλου του.

Ειδικές διαδικαστικές εγγυήσεις

Η παροχή νομικής υποστήριξης και εκπροσώπησης σε ευάλωτους αιτούντες στα νησιά κατέστη επιτακτικότερη, λαμβάνοντας υπόψη την κατάργηση της γενικής εξαίρεσης των ευάλωτων προσώπων από τη διαδικασία των συνόρων που επήλθε με τον Ν 4636/2019. Σε συνεργασία με τους Γιατρούς Χωρίς Σύνορα (MSF) και κατόπιν παραπομπής, η Ομάδα Νομικής Υποστήριξης ανέλαβε τη **νομική υποστήριξη και εκπροσώπηση αιτούντων με ιδιαίτερες ευαλωτότητες, όπως θύματα βασανιστηρίων**, στη διαδικασία ασύλου, με στόχο τη διασφάλιση της πρόσβασής τους σε μία δίκαιη εξέταση της αίτησης ασύλου τους.

Οι υποθέσεις, που αφορούν 45 επωφελούμενους, τις οποίες υποστήριξε η ομάδα εντός του 2020 αφορούν τη μεταχείριση των θυμάτων βασανιστηρίων τόσο ως προς το παραδεκτό των αιτήσεων ασύλου πολιτών της Συρίας, όσο και ως προς την ουσία των αιτήσεων των λοιπών εξυπηρετούμενων, από χώρες όπως το Τόγκο και η Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό. Το έργο αυτό διαπνέει η **σοβαρή και πολύπλευρη αδυναμία της ελληνικής διοίκησης να τηρήσει τις νόμιμες απαιτήσεις για τη διεξαγωγή της διαδικασίας σε ευάλωτα πρόσωπα**, με έμφαση στα ακόλουθα ζητήματα:

- **Αδυναμία πρόσβασης των θυμάτων βασανιστηρίων στις διαδικασίες πιστοποίησης** ενώπιον δημόσιων υπηρεσιών υγείας, λόγω της πλήρους έλλειψης σχετικών υποδομών και διαδικασιών σε δημόσια νοσοκομεία π.χ. Γενικό

Νοσοκομείο Μυτιλήνης «Βοστάνειο», Γενικό Νοσοκομείο Χίου «Σκυλίτσειο», Γενικό Νοσοκομείο Αθηνών «Ευαγγελισμός»,

- **Πλημμέλειες και ελλείψεις στη διαδικασία εντοπισμού της ευαλωτότητας** από την Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης (ΥΠΥΤ), ακόμη και σε περιπτώσεις αιτούντων για τους οποίους έχουν χορηγηθεί ασφαλιστικά μέτρα από το ΕΔΔΑ, όπως στην περίπτωση **Μ.Α. κατά Ελλάδος**, υπ' αριθμ. 18179/20,
- **Περιοριστική ερμηνεία και πλημμελής εφαρμογή των διατάξεων** του Ν 4636/2019 για τις «ειδικές διαδικαστικές εγγυήσεις» από την Υπηρεσία Ασύλου, καθώς και από τη νομολογία των Επιτροπών Προσφυγών, με σοβαρές συνέπειες για την αξιολόγηση της αξιοπιστίας των αιτούντων και του βάσιμου των ισχυρισμών τους.

Δικαστική προστασία

Σημαντικό μέρος της δραστηριότητας της Ομάδας Νομικής Υποστήριξης παραμένει η νομική υποστήριξη και εκπροσώπηση προσώπων που απειλούνται με επανεισδοχή στην Τουρκία βάσει της Κοινής Δήλωσης ΕΕ-Τουρκίας, κατόπιν απόρριψης της αίτησης ασύλου τους σε πρώτο και δεύτερο βαθμό, στην **άσκηση ένδικων μέσων** ενώπιον των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων, καθώς και του ΕΔΔΑ.

- Οι δικηγόροι της οργάνωσης κατέθεσαν 10 νέες αιτήσεις ακύρωσης απορριπτικών αποφάσεων της Αρχής Προσφυγών ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών, καθ' ύλην αρμόδιου για την εκδίκαση των ακυρωτικών διαφορών στον τομέα της διεθνούς προστασίας από την έναρξη ισχύος του Ν 4636/2019, σε συνδυασμό με αιτήσεις αναστολής των προσβαλλόμενων αποφάσεων και παραμονής των αιτούντων μέχρι την ολοκλήρωση της διαδικασίας. Σε δύο υποθέσεις τον Σεπτέμβριο και Οκτώβριο του 2020, **έγιναν δεκτές από το Διοικητικό Πρωτοδικείο Αθηνών οι αιτήσεις αναστολής** των προσβαλλόμενων αποφάσεων, εκκρεμούσης της εξέτασης της αίτησης ακύρωσης, **λόγω κινδύνου δυσχερώς επανορθώσιμης βλάβης, λαμβάνοντας υπόψη την ψυχική κατάσταση των αιτούντων**, διασφαλίζοντας έτσι την παραμονή τους στη χώρα μέχρι την περάτωση της δικαστικής διαδικασίας.
- Στην υπόθεση **Μ.Α. κατά Ελλάδος**, υπ' αριθμ. 5474/20, χορηγήθηκαν τον Ιανουάριο του 2020 ασφαλιστικά μέτρα από το ΕΔΔΑ για να αποφευχθεί η επανεισδοχή στην Τουρκία μίας οικογένειας με ανήλικα τέκνα που διέμεναν στη Χίο, καίτοι δεν παρατάθηκαν κατόπιν σχετικού αιτήματος.

Προτεραιότητα στην εγγύηση της δικαστικής προστασίας παραμένει για την RSA η **οργάνωση του συστήματος των ένδικων μέσων στη νομοθεσία για το άσυλο** και δη η **σύνθεση των Επιτροπών Προσφυγών**, η οποία εγείρει σοβαρούς κινδύνους παραβίασης του θεμελιώδους δικαιώματος στη δίκαιη δίκη, λαμβάνοντας υπόψη και τη νομοθετική τροποποίηση των καθ' ύλην αρμόδιων για τις ακυρωτικές διαφορές δικαστηρίων.

Τον Οκτώβριο του 2020, έγινε δεκτό αίτημα **παραπομπής στο Συμβούλιο της Επικρατείας (ΣτΕ) για πιλοτική δίκη**, σχετικά με αιτήσεις ακύρωσης σε τρεις υποθέσεις της οργάνωσης, λόγω του ζητήματος γενικότερου ενδιαφέροντος της **συνταγματικότητας της εκδίκασης από το διοικητικό πρωτοδικείο αποφάσεων των Επιτροπών Προσφυγών, οι οποίες συντίθενται σε μεγάλο βαθμό από εφέτες**. Η εν λόγω απόφαση επέφερε αναστολή της εκδίκασης όλων των ανάλογων εκκρεμών αιτήσεων ακύρωσης, μέχρι να αποφανθεί το ΣτΕ επί του αντικείμενου της πιλοτικής δίκης. Η συζήτηση των αιτήσεων αναμένεται να λάβει χώρα τον Φεβρουάριο του 2021.

Συνθήκες υποδοχής

Κατά τη διάρκεια του 2020, η Ομάδα Νομικής Υποστήριξης δραστηριοποιήθηκε με στόχο τη διασφάλιση έννομης προστασίας των εντολέων της από τις απάνθρωπες και επιδεινούμενες συνθήκες διαβίωσης στα ΚΥΤ των νησιών του Ανατολικού Αιγαίου. Συγκεκριμένα, η ομάδα ενεργοποίησε εθνικές διαδικασίες και τη διαδικασία ασφαλιστικών μέτρων ενώπιον του ΕΔΔΑ σε σειρά υποθέσεων που αφορούν τις **επισφαλείς και ακατάλληλες συνθήκες υποδοχής στο ΚΥΤ και τη σταθερή αποδόμηση εναλλακτικών μορφών υποδοχής στο νησί της Λέσβου**:

- Στην υπόθεση **E.I. κατά Ελλάδος**, υπ' αριθμ. 16080/20, **επετεύχθη** τον Απρίλιο του 2020 η χορήγηση ασφαλιστικών μέτρων από το Δικαστήριο για μία ομάδα ευάλωτων εξυπηρετούμενων που διέμεναν στη Μόρια, ανεξαρτήτως νομικού καθεστώτος, ώστε **να διασφαλιστεί η στέγαση και ιατροφαρμακευτική περίθαλψη τους σύμφωνα με τα ανθρώπινα δικαιώματα**. Ομοίως, το Δικαστήριο χορήγησε ασφαλιστικά μέτρα στην υπόθεση **M.A. κατά Ελλάδος**, υπ' αριθμ. 18179/20 τον Μάιο του 2020, για αιτούντα άσυλο, θύμα βασανιστηρίων, που διέμενε στη Μόρια. Η υπόθεση, κοινοποιηθείσα στις 4 Ιανουαρίου 2021, θα εξετάσει, μεταξύ άλλων, τη μη συμμόρφωση της κυβέρνησης με τα ασφαλιστικά μέτρα.
- Κατόπιν της ολοσχερούς καταστροφής του ΚΥΤ της Μόριας το Σεπτέμβριο του 2020, άνω των 7.000 ανθρώπων βρέθηκαν άστεγοι στη Λέσβο, χωρίς πρόσβαση στην προσήκουσα φροντίδα για να καλυφθούν οι άμεσες βιοτικές τους ανάγκες. Η Ομάδα Νομικής Υποστήριξης **ενεργοποίησε τις Ειδικές Διαδικασίες του Συμβουλίου Ανθρώπινων Δικαιωμάτων των Ηνωμένων Εθνών**, με την υποβολή υπομνήματος στους Ειδικούς εισηγητές για τη στέγαση, για το δικαίωμα στην τροφή, για το δικαίωμα στο πόσιμο νερό και στην αποχέτευση, για το δικαίωμα στην υγεία, καθώς και στην Ομάδα Εργασίας για την αυθαίρετη κράτηση (WGAD), εκ μέρους οκτώ αιτούντων άσυλο που διέμεναν στη Μόρια, καταγγέλλοντας την έκθεσή τους σε απάνθρωπη και εξευτελιστική μεταχείριση και αυθαίρετη στέριση και περιορισμό της ελευθερίας τους.

Αργότερα, οι πυρόπληκτοι της Μόριας μεταφέρθηκαν στη νεοσυσταθείσα προσωρινή δομή του Καρά Τεπέ, υπό ιδιαίτερα επισφαλείς συνθήκες. Στην υπόθεση **S.A. και O.A. κατά Ελλάδος**, υπ' αριθμ. 40124/20, σχετικά με δύο ευάλωτους αιτούντες οι οποίοι μεταφέρθηκαν στη δομή παρά την άρση του γεωγραφικού περιορισμού τους στη Λέσβο, **επετεύχθη η χορήγηση ασφαλιστικών μέτρων από το ΕΔΔΑ ώστε να διασφαλιστεί η αποχώρησή τους από το νησί** και μεταφορά σε κατάλληλες συνθήκες υποδοχής στην ενδοχώρα.

Υποστήριξη σε μητέρες με νεογέννητα τέκνα

Από τον Αύγουστο του 2020, στο πλαίσιο προγράμματος υλοποιούμενου με ιδιωτική χρηματοδότηση από το Ίδρυμα PRO ASYL / Hans Maier Family, η οργάνωση παρέχει **υποστήριξη σε μητέρες με νεογέννητα τέκνα στη Λέσβο**. Οι δράσεις του προγράμματος περιλαμβάνουν τη **διανομή ειδών πρώτης ανάγκης (mother and baby kit)** για νεογέννητα και λεχώνες στο Γενικό Νοσοκομείο Μυτιλήνης «Βοστανείο», καθώς και την παροχή **δωρεάν νομικής υποστήριξης και εκπροσώπησης** από δύο δικηγόρους της Ομάδας Νομικής Υποστήριξης.

Στο πλαίσιο αυτό, ενόψει της αναγγελθείσας απόφασης της κυβέρνησης για την εκκένωση της δομής φιλοξενίας του ΠΙΚΠΑ στη Λέσβο, χωρίς να έχει επέλθει επίδοση σχετικών διοικητικών πράξεων στους διαμένοντες, η Ομάδα Νομικής Υποστήριξης κατέθεσε αναφορά στο Συνήγορο του Πολίτη και αίτημα ασφαλιστικών μέτρων στο ΕΔΔΑ στην υπόθεση **Abdule κατά Ελλάδος**, υπ' αριθμ. 45427/20, για να διασφαλιστεί η

παραμονή μίας μονογονεϊκής οικογένειας σε κατάλληλες συνθήκες στο ΠΙΚΠΑ. Παρά την έγκαιρη παρέμβαση του Συνηγόρου του Πολίτη και τον ορισμό προθεσμίας από το ΕΔΔΑ για την υποβολή πληροφοριών σχετικά με την υπόθεση, οι αρχές προέβησαν, κατά **πρωτοφανή παραβίαση της δικαστικής διαδικασίας**, στην εκκένωση της δομής στις 30 Οκτωβρίου, πριν την πάροδο της προθεσμίας για τη διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου, καθιστώντας έτσι την αίτηση άνευ αντικειμένου.

Διοικητική κράτηση

Οι δράσεις της Ομάδας Νομικής Υποστήριξης σχετικά με την προστασία των προσφύγων και μεταναστών από αυθαίρετη στέρηση ελευθερίας επικεντρώθηκαν ιδίως στην υποβολή των ακόλουθων ζητημάτων ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων και του ΕΔΔΑ:

- Παράνομη αυτόματη κράτηση νεοαφιχθέντων αιτούντων άσυλο κατά τη διάρκεια ισχύος της Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (ΠΝΠ) για την αναστολή της διαδικασίας ασύλου τον Μάρτιο του 2020, χωρίς αξιολόγηση των κινδύνων παραβίασης της αρχής της μη επαναπροώθησης και παρά την έκφραση βούλησης κατάθεσης αίτησης διεθνούς προστασίας,
- Μη νομιμότητα της κράτησης με στόχο την απέλαση λόγω έλλειψης προοπτικής απομάκρυνσης, κατόπιν της αναστολής των επανεισδοχών βάσει της Κοινής Δήλωσης ΕΕ-Τουρκίας από το Μάρτιο του 2020 έως σήμερα, για αόριστο χρονικό διάστημα,
- Αντίκτυπος της πανδημίας του κορωνοϊού στις συνθήκες κράτησης και τη νομιμότητα αυτής, λαμβανομένων υπόψη των αυξημένων υγειονομικών κινδύνων στα κέντρα κράτησης.

Σε **σημείωμα** που δημοσιεύθηκε τον Οκτώβριο του 2020, καθώς και σε **σημείωμα** του Απριλίου 2020 σχετικά με τις επιπτώσεις της αναστολής της διαδικασίας ασύλου στην κράτηση, η RSA συνόψισε τη σχετική **νομολογία των διοικητικών δικαστηρίων**, από την οποία συνάγονται **σοβαρές ελλείψεις στην αποτελεσματικότητα του ελέγχου της κράτησης** αιτούντων άσυλο στη διαδικασία των αντιρρήσεων, με παράλειψη της αξιολόγησης της προοπτικής απομάκρυνσης και των συνθηκών κράτησης, αλλά και ιδιαίτερα προβληματική ερμηνεία του καθεστώτος της ΠΝΠ και της κατ΄εξουσιοδότηση του επί των θεμελιωδών υποχρεώσεων της χώρας να διασφαλίσει την πρόσβαση στη διεθνή προστασία.

Κανονισμός του Δουβλίνου

Κατά τη διάρκεια του 2020, η RSA υποστήριξε υποθέσεις επανένωσης αιτούντων άσυλο με μέλη της οικογένειάς τους σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες δυνάμει του Κανονισμού του Δουβλίνου, εκ των οποίων 84 επωφελομένους με διαδικασίες στην Ελβετία και 19 στη Γερμανία. Οι σημαντικότερες παρατηρήσεις της οργάνωσης στη διαδικασία του Δουβλίνου κατά τη διάρκεια του έτους αφορούν τα ακόλουθα:

- Σημαντική καθυστέρηση στη διεκπεραίωση των αιτημάτων αναδοχής, ιδίως στην ενδοχώρα, οφειλόμενη στις δυσχέρειες πρόσβασης στη διαδικασία ασύλου, οι οποίες επιτάθηκαν ιδιαίτερα με την πανδημία του κορωνοϊού π.χ. με ακυρώσεις ραντεβού καταγραφής, ιδίως στο Περιφερειακό Γραφείο Ασύλου (ΠΓΑ) Πειραιά,
- Επιπτώσεις της μη ορθής καταγραφής των στοιχείων των αιτούντων και δη της ανηλικότητας στην υποβολή των αιτημάτων αναδοχής για επανένωση με οικεία τους πρόσωπα,

- Έλλειψη παροχής συνθηκών υποδοχής και ιδίως συνέχιση της κράτησης αιτούντων, εκκρεμούσης της διαδικασίας οικογενειακής επανένωσης, ακόμη και κατόπιν αποδοχής του αιτήματος αναδοχής από άλλο κράτος μέλος,
- Καθυστερήσεις στη μεταφορά αιτούντων από τα νησιά στην ενδοχώρα, με κίνδυνο να παρέλθει άπρακτη η εξάμηνη προθεσμία διεξαγωγής της μεταφοράς βάσει του Κανονισμού.

Αναγνωρισμένοι πρόσφυγες

Οι ταχείες εξελίξεις στο νομοθετικό πλαίσιο και την πρακτική ως προς την έξωση των αναγνωρισμένων προσφύγων από το σύστημα υποδοχής, ελλείπει ενός αποτελεσματικού προγράμματος ενσωμάτωσης και των χρόνιων και συστηματικών εμποδίων και διακρίσεων κατά των προσφύγων όσον αφορά την πρόσβασή τους σε βασικά κοινωνικά δικαιώματα, εξέθεσαν χιλιάδες ανθρώπους σε επισφαλείς συνθήκες αστεγίας στη χώρα, ιδίως στην Αθήνα.

Κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού, η Ομάδα Νομικής Υποστήριξης παρείχε υποστήριξη σε 46 αναγνωρισμένους πρόσφυγες, οι οποίοι μεταφέρθηκαν από τη Λέσβο στην Αθήνα όπου και βρέθηκαν άστεγοι στην Πλατεία Βικτωρίας, για την κατάθεση **εξώδικης διαμαρτυρίας** προς τη Γενική Γραμματεία Υποδοχής και Ασύλου για την έξωσή τους από τις δομές υποδοχής και **αίτησης όπως ληφθούν τα απαραίτητα μέτρα παροχής κατάλληλης στέγης για να τερματιστεί η αστεγία τους, μέχρι την ένταξή τους στο πρόγραμμα HELIOS**, που υλοποιείται από τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης.

Παράλληλα, η Ομάδα Νομικής Υποστήριξης συνέχισε τη διενέργεια νομικών παρεμβάσεων σε ευρωπαϊκό επίπεδο, με στόχο στην υποστήριξη υποθέσεων που αφορούν τις επιστροφές αναγνωρισμένων προσφύγων στην Ελλάδα από άλλα κράτη:

- Τον Ιούνιο του 2020, η RSA κατέθεσε, σε συνεργασία με το Ίδρυμα PRO ASYL, **παρέμβαση** ενώπιον του ΕΔΔΑ στην υπόθεση **Kurdistan Darwesh κατά Ελλάδος και Ολλανδίας**, υπ' αριθμ. 52334/19, όπου το Δικαστήριο θα εξετάσει τη συμβατότητα της επανεισδοχής οικογένειας αναγνωρισμένων προσφύγων στην Ελλάδα με το άρθρο 3 ΕΣΔΑ, εστιάζοντας ιδίως στην πρόσβαση σε κατάλυμα, κοινωνική πρόνοια και υγεία. Στην παρέμβαση της RSA και του Ιδρύματος PRO ASYL παρέχονται επίκαιρες πληροφορίες για την πρόσβαση των αναγνωρισμένων στα απαραίτητα δικαιολογητικά έγγραφα (ΑΦΜ, ΑΜΚΑ) και στα ανωτέρω κοινωνικά δικαιώματα το 2020.
- Κατόπιν σχετικών αιτημάτων από τους πληρεξούσιους δικηγόρους, η Ομάδα Νομικής Υποστήριξης κατέθεσε **3 εκθέσεις πραγματογνωμοσύνης** (*expert opinions*) σε εθνικές διαδικασίες στη Γερμανία και την Ελβετία, σχετικά με τις συνθήκες διαβίωσης των δικαιούχων διεθνούς προστασίας στην Ελλάδα.

Ναυάγια

Η χρονιά έκλεισε με δύο ναυάγια στη Λέσβο, καθώς η έλλειψη ασφαλούς εναλλακτικής οδηγεί τους πρόσφυγες σε ριψοκίνδυνα ταξίδια. Η ομάδα της RSA συνεπικούρησε συγγενείς των θυμάτων στη διαδικασία εντοπισμού και ταυτοποίησής τους.

Η Ομάδα Νομικής Υποστήριξης κατέθεσε επίσης αίτηση ενώπιον του ΕΔΔΑ σε υπόθεση σχετικά με την παράλειψη του Λιμενικού Σώματος να προβεί σε διάσωση, η οποία **είχε ως αποτέλεσμα τον θάνατο 16 ανθρώπων σε ναυάγιο που έλαβε χώρα στο Αγαθονήσι τον Μάρτιο του 2018**. Η προσφυγή κατά της απορριπτικής διάταξης επί της έγκλησης ενώπιον της Εισαγγελίας του Ναυτοδικείου Πειραιώς για την κίνηση ποινικής δίωξης για

ανθρωποκτονία από αμέλεια απορρίφθηκε από τον Εισαγγελέα του Αναθεωρητικού Δικαστηρίου τον Δεκέμβριο του 2019, λόγω έλλειψης επαρκών ενδείξεων.

Η Ομάδα κατέθεσε, επίσης, αγωγή αποζημίωσης κατά του Δημοσίου ενώπιον του Τριμελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Ρόδου, για αστική ευθύνη στην υπόθεση **θανάτου πρόσφυγα από πυροβολισμό του Λιμενικού Σώματος στη Σύμη** τον Αύγουστο του 2015. Το Συμβούλιο του Ναυτοδικείου Πειραιώς εξέδωσε απαλλακτικό βούλευμα τον Οκτώβριο του 2017.

Διερμηνεία και υποστήριξη στο σύστημα υγείας

Κατά τη διάρκεια του 2020, η RSA παρείχε **υπηρεσίες διερμηνείας στα φαρσί** στο Γενικό Νοσοκομείο Μυτιλήνης «Βοστάνειο», καλύπτοντας συνολικό αριθμό **977 υποθέσεων**. Παρά τη συνδρομή αυτή από την οργάνωση, οι ανάγκες διερμηνείας στο «Βοστάνειο» παραμένουν πολύ μεγάλες.

Τον Απρίλιο του 2020, με τη συμβολή της RSA και του Ιδρύματος PRO ASYL, επετεύχθη **δωρεά ιατροτεχνολογικού εξοπλισμού και υγειονομικού υλικού** ύψους 200.000 ευρώ από το Ελβετικό Ίδρυμα Guido Fluri και την Ελβετική Προτεσταντική Εκκλησία, στο Βοστάνειο Νοσοκομείο, η οποία αυξήθηκε περαιτέρω τους επόμεους κρίσιμους μήνες της πανδημίας.

Καταγραφή γεννήσεων

Οι δικηγόροι της Ομάδας Νομικής Υποστήριξης παρείχαν αποκλειστική υποστήριξη σε **165 υποθέσεις νεογνών και των οικογενειών τους στο Ληξιαρχείο Χίου**, για τη διεκπεραίωση της **καταγραφής και ονοματοδοσίας τους** και την αντιμετώπιση διοικητικών εμποδίων στη χορήγηση εγγράφων, όπως άδειες διαμονής και ταξιδιωτικά έγγραφα για τα νεογνά. Λόγω της πολιτικής εγκλωβισμού στο νησί ακόμη και των ευάλωτων ατόμων, οι γεννήσεις ήταν αυτή τη χρονιά διπλάσιες από την προηγούμενη, υποχρεώνοντας τη συντριπτική πλειοψηφία των οικογενειών να διαμένουν σε εξαιρετικά δύσκολες συνθήκες στο ΚΥΤ της ΒΙΑΛ στη Χίο.

Ανθρωπιστική βοήθεια στους πυρόπληκτους της Μόριας

Η πυρκαγιά στην Μόρια στις αρχές Σεπτεμβρίου και η ολική καταστροφή του ΚΥΤ άφησε άνω 7.000 προσφύγων άστεγους και αποκλεισμένους σε όμορη περιοχή. Οι σοβαρές παραλείψεις της ελληνικής πολιτείας ως προς την παροχή της δέουσας ανθρωπιστικής συνδρομής στους πυρόπληκτους επέτειναν την ήδη δυσχερή θέση τους, αφήνοντας τους έρμαιοι χωρίς τα στοιχειώδη για τη διαβίωσή τους. Για τουλάχιστον μία εβδομάδα οι πρόσφυγες υποχρεώθηκαν να κοιμούνται όπου κατάφεραν να βρουν λίγο χώρο, στο δρόμο, σε χαρτόκουτα, σε παιδικές χαρές και σε νεκροταφεία, χωρίς πρόσβαση σε τρεχούμενο νερό, χωρίς τουαλέτες, με περιορισμένη πρόσβαση σε σίτιση και νερό, χωρίς ιατροφαρμακευτική κάλυψη.

Στην έκτακτη αυτή περίπτωση, η RSA ανταποκρίθηκε άμεσα παραμένοντας σε τακτική επαφή και καλύπτοντας τις βασικές ανάγκες των επωφελούμενων της οργάνωσης αλλά και ευάλωτων που έχρηζαν επείγουσας βοήθειας. Παράλληλα με τις νομικές ενέργειες για την παροχή συνθηκών υποδοχής, η οργάνωση μερίμνησε για την διανομή φαγητού και νερού, κλινοσκεπασμάτων και ειδών υγιεινής λόγω της πανδημίας, την άμεση κάλυψη των ιατρικών αναγκών με παραπομπές σε ιατρικό προσωπικό και κάλυψη επείγουσας φαρμακευτικής βοήθειας σε χρόνια πάσχοντες, αλλά και την προμήθεια powerbanks ώστε να μην χαθεί η επικοινωνία / ενημέρωση με τους οικείους τους.

Κατά τη διάρκεια του 2020, η RSA συνέχισε την καταγραφή της εφαρμογής του ελληνικού συστήματος ασύλου, των συνθηκών διαβίωσης των αιτούντων άσυλο και δικαιούχων διεθνούς προστασίας στα νησιά και την ενδοχώρα, καθώς και των εξελίξεων σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Η οργάνωση δημοσίευσε, ως επί το πλείστον σε δύο γλώσσες (ελληνικά και αγγλικά):

- 8 κείμενα παρατηρήσεων επί νομοθετικών προτάσεων και πρωτοβουλιών σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο
- 5 νομικά σημειώματα σχετικά με ζητήματα που αφορούν το ελληνικό σύστημα ασύλου
- 5 εκθέσεις σχετικά με τις συνθήκες διαβίωσης των αιτούντων άσυλο και προσφύγων σε σημεία της επικράτειας
- 3 υπομνήματα στην Επιτροπή Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης στο πλαίσιο της εποπτείας της εκτέλεσης αποφάσεων του ΕΔΔΑ
- 2 παρεμβάσεις σε εκκρεμείς υποθέσεις ενώπιον του ΕΔΔΑ

Κατηγορία	Τίτλος δημοσίευσης [σύνδεσμος]	Ημερομηνία
Έκθεση	Μόρια, μία εφιαλτική συνθήκη [GR, EN]	23 Ιαν 2020
Έκθεση	«Εδώ που είμαστε, πρέπει μόνοι μας να βοηθήσουμε τον εαυτό μας» - Δομή Μαλακάσας [GR, EN]	21 Απρ 2020
Παρατηρήσεις	Παρατηρήσεις επί του Σχεδίου Νόμου «Βελτίωση Μεταναστευτικής Νομοθεσίας» [GR, EN]	23 Απρ 2020
Νομικό σημείωμα	Στέρηση δικαιωμάτων κατά την αναστολή της διαδικασίας ασύλου [GR, EN]	01 Μαι 2020
Παρατηρήσεις	Risk of repression: New rules on civil society supporting refugees and migrants in Greece [EN]	19 Μαι 2020
Παρέμβαση	Παρέμβαση στην υπόθεση <i>Kurdestan Darwesh</i> κατά Ελλάδος και Ολλανδίας [EN]	04 Ιουν 2020
Σημείωμα πολιτικής	Στατιστικά στοιχεία για μία πληρέστερη εικόνα του ασύλου [GR]	22 Ιουν 2020
Υπόμνημα	Υπόμνημα στην Επιτροπή Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης στις υποθέσεις <i>M.S.S.</i> κατά Βελγίου και Ελλάδος και <i>Rahimi</i> κατά Ελλάδος [EN]	28 Ιουλ 2020
Υπόμνημα	Υπόμνημα στην Επιτροπή Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης στην υπόθεση <i>Sakir</i> κατά Ελλάδος [EN]	31 Ιουλ 2020
Έκθεση	Recognised but unprotected: The situation of refugees in Victoria Square [EN]	03 Αυγ 2020
Παρατηρήσεις	Feedback on the European Commission roadmap "Pact on Migration and Asylum" [EN]	13 Αυγ 2020
Παρατηρήσεις	Repression continued: Greece further restricts civil society supporting refugees and migrants [EN]	18 Σεπ 2020
Υπόμνημα	Υπόμνημα στην Επιτροπή Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης στην υπόθεση <i>S.D.</i> κατά Ελλάδος [EN]	20 Οκτ 2020
Νομικό σημείωμα	Αντιρρήσεις κατά κράτησης: Παρατηρήσεις επί της νομολογίας [GR]	21 Οκτ 2020
Παρατηρήσεις	Παρατηρήσεις επί της Αναθεωρημένης Πρότασης Κανονισμού για τις διαδικασίες ασύλου [GR, EN]	26 Οκτ 2020
Παρατηρήσεις	Παρατηρήσεις επί της Πρότασης Κανονισμού για τη διαχείριση του ασύλου και της μετανάστευσης [GR, EN]	26 Οκτ 2020

Παρατηρήσεις	Παρατηρήσεις επί της Πρότασης Κανονισμού για τον έλεγχο στα εξωτερικά σύνορα [GR, EN]	26 Οκτ 2020
Παρατηρήσεις	Παρατηρήσεις επί της Πρότασης Κανονισμού για τη διαχείριση κρίσεων στον τομέα της μετανάστευσης και του ασύλου [GR, EN]	26 Οκτ 2020
Παρέμβαση	Παρέμβαση στην υπόθεση <i>H.T. κατά Ελλάδος και Γερμανίας</i> [EN]	30 Οκτ 2020
Νομικό σημείωμα	Αναγκαία η επανεξέταση της προβληματικής έννοιας της «ασφαλούς χώρας καταγωγής» [GR]	07 Νοε 2020
Έκθεση	Μόρια 2: Στο έλεος του χειμώνα οι εγκλωβισμένοι πρόσφυγες [GR, EN]	01 Δεκ 2020
Νομικό σημείωμα	The conduct of (remote) asylum interview on Lesbos [EN]	08 Δεκ 2020
Έκθεση	Νέα Μαλακάσα: Απάνθρωπη διαβίωση, εννέα μήνες μετά [GR, EN]	17 Δεκ 2020

Παράλληλα, η προάσπιση των θέσεων της οργάνωσης επετεύχθη μέσω επαφών με φορείς όπως το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, καθώς και **παρουσιάσεων και παρεμβάσεων** των μελών της σε τουλάχιστον 17 συζητήσεις, ημερίδες και συνέδρια που διοργανώθηκαν κατά τη διάρκεια του 2020 σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο:

Φορέας διοργάνωσης	Τίτλος	Ημερομηνία
Hertie School	Σεμινάριο «Human rights in the time of coronavirus»	02 Ιουν 2020
Διεθνής Αμνηστία	Σεμινάριο «Δικαιώματα σε καραντίνα: μια συζήτηση για τους πρόσφυγες»	09 Ιουν 2020
Δίκτυο Καταγραφής Ρατσιστικής Βίας	Παρουσίαση ετήσιας έκθεσης	16 Ιουν 2020
Εθνική Επιτροπή Δικαιωμάτων του Ανθρώπου	Ακρόαση φορέων για τα ζητήματα μεταναστών και προσφύγων	18 Ιουν 2020
Rosa Luxembourg Stiftung	Σεμινάριο «Routes of solidarity»	22 Ιουν 2020
Evangelische Akademie zu Berlin	20 th Berlin Conference on Refugee Rights	23 Ιουν 2020
National Integration and Evaluation Mechanism (NIEM)	Σεμινάριο «Πανδημία και πρόσφυγες»	25 Ιουν 2020
Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο	Ακρόαση Επιτροπής LIBE για τα θεμελιώδη δικαιώματα στα ελληνοτουρκικά σύνορα	06 Ιουλ 2020
Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο	Σεμινάριο «Containment and Deterrence: EU Asylum Policies in Greece and Implications for the Upcoming Pact»	14 Ιουλ 2020
Odysseus Network	Summer School, Panel « <i>Refoulement</i> at EU borders: The cases of Hungary, Croatia and Greece»	04 Σεπ 2020
Hertie School	Webinar «Spotlight on hotspots and the new EU Migration Pact»	23 Σεπ 2020
Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο	Sophie in't Veld Masterclass on asylum and migration	05 Οκτ 2020
Academy of European Law (ERA)	Annual Conference on European Asylum Law	16 Οκτ 2020
Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο	Σεμινάριο «Migration Pact – A better future for migration and asylum in the EU?»	28 Οκτ 2020

Heinrich Böll Stiftung	Συνέδριο «Le Pacte européen sur la migration et l'asile en question»	10 Νοε 2020
Εθνική Επιτροπή Δικαιωμάτων του Ανθρώπου	Συγκρότηση Ομάδας Εργασίας για τον μηχανισμό καταγραφής των καταγγελιών επαναπροωθήσεων	30 Νοε 2020
Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο	Σεμινάριο «The Migration and Asylum Pact: Challenging the European Commission's narrative»	02 Δεκ 2020

Σημειωτέον ότι, στην **ακρόαση** που διεξήχθη στην Επιτροπή Δημοσίων Ελευθεριών (LIBE) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, παρέστη η οργάνωση ως **μοναδικός εκπρόσωπος της κοινωνίας των πολιτών**, μαζί με τον Υπουργό Προστασίας του Πολίτη, Μιχάλη Χρυσοχρόϊδη, τον Υπουργό Μετανάστευσης και Ασύλου, Νότη Μηταράκη, τον Αναπληρωτή Υπουργό Μετανάστευσης και Ασύλου, Γεώργιο Κουμουτσάκο, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή Εσωτερικών Υποθέσεων, Ylva Johansson, και τον Εκτελεστικό Διευθυντή της Frontex, Fabrice Leggeri.

Συνεισφορά στο νομοθετικό έργο

Η RSA συνέχισε να συνεισφέρει στη βελτίωση του νομοθετικού έργου, με στόχο την αποτροπή δυσμενών διατάξεων και τη διασφάλιση της συμβατότητας της ελληνικής νομοθεσίας με τις συνταγματικές αρχές και τα θεμελιώδη δικαιώματα. Στο πλαίσιο της συζήτησης του **Σχεδίου Νόμου «Βελτίωση Μεταναστευτικής Νομοθεσίας»** που κατατέθηκε τον Απρίλιο του 2020 από το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου, η Ομάδα Έρευνας & Προάσπισης Δικαιωμάτων, σε συνεργασία με την Ομάδα Νομικής Υποστήριξης, συνεισέφερε στη διαδικασία μέσω της **εκτενούς νομικής ανάλυσης και παρέμβασής της στη δημόσια διαβούλευση**, ιδίως στα κάτωθι σημεία:

- Απόλεια της προτεινόμενης τροποποίησης του ορισμού της «μεταγενέστερης αίτησης»,
- Απόλεια του προταθέντος περιορισμού της δωρεάν νομικής συνδρομής μόνο στις προσφυγές που πιθανολογούνται ως βάσιμες,
- Απόλεια των προταθέντων πρόσθετων λόγων παράλειψης της προσωπικής συνέντευξης,
- Προσαρμογή της διάταξης περί σιωπηρής ανάκλησης των αιτήσεων ασύλου προς την ενωσιακή νομοθεσία.

Παράλληλα, η Ομάδα Έρευνας & Προάσπισης Δικαιωμάτων, σε συνεργασία με την Ομάδα Νομικής Υποστήριξης, οργάνωσε παρεμβάσεις προς τις αρμόδιες αρχές (Γενική Γραμματεία Μεταναστευτικής Πολιτικής, Υπηρεσία Ασύλου) για την **επανεξέταση και βελτίωση πράξεων κανονιστικού χαρακτήρα** που αφορούν τη διαδικασία ασύλου. Παράδειγμα αποτελεί η υποβολή **αιτήματος** της RSA προς επανεξέταση του εθνικού καταλόγου «ασφαλών χωρών καταγωγής», ιδίως όσον αφορά το Τόγκο.

Στο πλαίσιο, δε, του **Νέου Συμφώνου για τη Μετανάστευση και το Άσυλο** που κατατέθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή το Σεπτέμβριο του 2020, η RSA **ανέλυσε** τις σοβαρές νομικές και πρακτικές επιπτώσεις της δέσμης νομοθετικών προτάσεων στο ελληνικό σύστημα ασύλου και διατύπωσε αναγκαίες προτάσεις για την αποφυγή τους. Επί τη βάση των παρατηρήσεων της οργάνωσης, η Ομάδα Έρευνας & Προάσπισης Δικαιωμάτων ανέλαβε μία σειρά από δράσεις προάσπισης, όπως:

- Τακτικές επαφές με τα επιτελεία των εισηγητών και σκιωδών εισηγητών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου π.χ. Tineke Strik, Damian Boeselager, Jan-Christoph Oetjen, Sophie in't Veld, Birgit Sippel,
- Επαφή με τη διυπουργική ομάδα διαπραγμάτευσης της ελληνικής κυβέρνησης στο Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

- Συντονισμός των δράσεων έρευνας και προάσπισης των οργανώσεων που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα στο πλαίσιο άτυπης Ομάδας Εργασίας για τις Διαδικασίες Ασύλου, υπό την αιγίδα του Advocacy Working Group.

Η Ομάδα δέχθηκε, επίσης, πρόσκληση από το **Συμβούλιο των Ευρωπαϊκών Δικηγορικών Συλλόγων (CCBE)** το Νοέμβριο του 2020 για να συμμετάσχει στη διαμόρφωση των παρατηρήσεών του επί της δέσμης νομοθετικών προτάσεων, οι οποίες θα δημοσιευθούν εντός του 2021.

Συνδρομή στον κοινοβουλευτικό έλεγχο και στο έργο φορέων εποπτείας

Μέσω των δράσεων έρευνας και προάσπισης δικαιωμάτων, η οργάνωση ενεργοποίησε και συνέδραμε στο έργο εθνικών και διεθνών φορέων εποπτείας της τήρησης του διεθνούς και ενωσιακού δικαίου από τις ελληνικές αρχές κατά τη διάρκεια του 2020, στο πλαίσιο μίας **ολιστικής προσέγγισης των οργάνων και διαδικασιών εποπτείας, σε συνδυασμό με δράσεις έρευνας, επικοινωνίας και νομικές δράσεις.**

Παραδείγμα της συνεισφοράς της οργάνωσης στις εν λόγω διαδικασίες αποτελούν οι δράσεις έρευνας και προάσπισης σχετικά με το νομοθετικό πλαίσιο περί μητρώου μη κυβερνητικών οργανώσεων που δραστηριοποιούνται στη διεθνή προστασία:

- Δημοσίευση **ανάλυσης** των νομικών επιπτώσεων της ΚΥΑ 3043/2020 και **ανάλυσης** της ΚΥΑ 10616/2020, στην οποία βασίστηκαν ρητώς, μεταξύ άλλων, η **γνωμοδότηση** του Συμβουλίου Εμπειρογνομόνων για το δικαίο των μη κυβερνητικών οργανώσεων (Expert Council on NGO Law) του **Συμβουλίου της Ευρώπης**, η **έκθεση** της **Ευρωπαϊκής Επιτροπής** για το κράτος δικαίου στην ΕΕ και η **μελέτη** του **Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου** για την προστασία της κοινωνίας των πολιτών στην ΕΕ,
- Επαφή με μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, κατόπιν της οποίας υποβλήθηκε από την Επιτροπή Δημοσίων Ελευθεριών (LIBE) **αίτηση γνωμοδότησης** της Ευρωπαϊκής Επιτροπής επί της ελληνικής νομοθεσίας και κατατέθηκαν **γραφπές ερωτήσεις προς την Επιτροπή ως προς τη συμβατότητα των ρυθμίσεων με το ενωσιακό δίκαιο**. Στην **απάντησή** της, η Επιτροπή ανέφερε ότι θα έρθει σε επαφή με τις ελληνικές αρχές επί του θέματος και ότι εξετάζει την εφαρμογή των διατάξεων,
- Ευαισθητοποίηση μέσων ενημέρωσης, μέσω **συνεντεύξεων με μέσα διεθνούς εμβέλειας**, όπως **AFP, EU Observer, ETC,**
- Κατάθεση **αναφοράς στο Συνήγορο του Πολίτη**, σε συνεργασία με τις οργανώσεις Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες και HIAS Ελλάδος.

Πρόσβαση σε έγκυρες πληροφορίες για το άσυλο

Η διαφάνεια και η εγκυρότητα των επίσημων στοιχείων για το σύστημα ασύλου, αποτελούν απαραίτητες προϋποθέσεις για την κατανόηση των τρέχουσων συνθηκών και αναγκών στη χώρα. Από την επανασύστασή του στις αρχές του 2020, το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου επιδίδεται συστηματικά σε στοχευμένη προβολή στατιστικών στοιχείων για τη διαχείριση του ελληνικού συστήματος ασύλου μέσω ενημερωτικών σημειωμάτων, συνεντεύξεων στον εγχώριο και διεθνή Τύπο και πληροφοριών στη Βουλή. Η πρακτική αυτή, ωστόσο, έρχεται ταυτόχρονα με τη διακοπή της δημόσιας παροχής πληροφοριών από την Υπηρεσία Ασύλου και τη μόνιμη αδυναμία των αρχών να συμμορφωθούν με τις υποχρεώσεις δημοσίευσης αναλυτικών στοιχείων που προβλέπει η νομοθεσία.

Υπό το φως των ως άνω συνθηκών, η RSA επικεντρώθηκε στην **προβολή, ανάλυση και ερμηνεία στατιστικών στοιχείων**, με σκοπό τον εντοπισμό κενών πληροφοριών και την **έγκυρη αποτύπωση της λειτουργίας του συστήματος ασύλου**. Κατά τη διάρκεια του έτους, οι εν λόγω δράσεις έλαβαν χώρα μέσω της δημοσίευσης διαφόρων άρθρων και σημειωμάτων:

- Στο **σημείωμα** πολιτικής «Στατιστικά στοιχεία για μία πληρέστερη εικόνα του ασύλου», η οργάνωση επεσήμανε τις ανάγκες προσαρμογής της στατιστικής πρακτικής του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου, προς συμμόρφωση με την τροποποίηση του Κανονισμού 862/2007 που επήλθε το 2020,
- Σε **δελτίο** της 4^{ης} Ιουνίου, η οργάνωση δημοσίευσε αποκλειστικά στατιστικά στοιχεία για τις επανεισδοχές αναγνωρισμένων προσφύγων από αλλά κράτη της ΕΕ, τα οποία χορηγήθηκαν από το Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας,
- Σε άρθρα δημοσιευθέντα στις **14 Ιουλίου, 21 Αυγούστου, 3 Σεπτεμβρίου και 9 Δεκεμβρίου**, αναλύθηκαν τα ποσοστά αναγνώρισης αιτήσεων ασύλου σε πρώτο και δεύτερο βαθμό και οι αποκλίσεις μεταξύ των στοιχείων του Υπουργείου και αυτών της Eurostat, ενώ οι παρατηρήσεις και συστάσεις της οργάνωσης αναπαρήχθησαν από εθνικά **μέσα ενημέρωσης**,
- Σε **άρθρο** της 13^{ης} Νοεμβρίου, η οργάνωση συγκέντρωσε και ανέλυσε τα στατιστικά στοιχεία του Αρχηγείου Ελληνικής Αστυνομίας για τις επιστροφές από τη χώρα, σε αντιπαραβολή με την ερμηνεία των στοιχείων από το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου.

Επαφή με μέσα ενημέρωσης και κοινωνικής δικτύωσης

Συνεντεύξεις σε μέσα μαζικής ενημέρωσης

Το 2020 ενισχύθηκε σημαντικά η επαφή της RSA με τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, με την **αύξηση όχι μόνο του αριθμού συνεντεύξεων** σε θέματα που αφορούν τα δικαιώματα των προσφύγων, **αλλά και των μελών που την εκπροσωπούν**.

Κατά τη διάρκεια του έτους, δόθηκαν τουλάχιστον 36 συνεντεύξεις από διαφορετικά μέλη της οργάνωσης σε μέσα εθνικής (π.χ. ΕΡΤ, Εφημερίδα των Συντακτών, Στο Νησί) και διεθνούς εμβέλειας (π.χ. The Guardian, AFP, EU Observer, Washington Post, Deutsche Welle, Libération, Al Jazeera, ORF). Ενδεικτικά παραδείγματα παρατίθενται παρακάτω:

Μέλος	Ομάδα	Μέσο [σύνδεσμος]	Ημερομηνία
Νατάσα Στραχίνη	Νομικής Υποστήριξης	Washington Post [EN]	16 Σεπ 2020
Μαριάννα Τζεφεράκου	Νομικής Υποστήριξης	Balkan Insight [EN]	22 Ιουν 2020
Αστέριος Καναβός	Νομικής Υποστήριξης	Al Jazeera [EN] EPT [GR] Internazionale [IT]	18 Σεπ 2020 30 Οκτ 2020 16 Σεπ 2020
Ελπίδα Κουκούλα	Νομικής Υποστήριξης	SWR [DE]	01 Ιουλ 2020
Ελένη Σπαθανά	Νομικής Υποστήριξης	ECRE [EN]	06 Νοε 2020
Έφη Λατσούδη	Νομικής Υποστήριξης	Αυγή [GR] Libération [FR] Tageszeitung [DE]	24 Σεπ 2020 09 Σεπ 2020 15 Δεκ 2020
Naiem Mohammadi	Νομικής Υποστήριξης	ORF [DE] Propaganda [GR]	13 Δεκ 2020 15 Δεκ 2020
Μίνως Μουζουράκης	Έρευνας & Προάσπισης Δικαιωμάτων	The Guardian [EN] AFP [EN] EU Observer [EN] ΕφΣυν [GR]	27 Σεπ 2020 20 Ιουν 2020 03 Ιουν 2020 05 Μαι 2020
Salinia Stroux	Έρευνας & Προάσπισης Δικαιωμάτων	Berliner Zeitung [DE]	07 Οκτ 2020

Παρουσία στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης

Η RSA διατηρεί ενεργή παρουσία στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, ιδίως στο **Twitter**, όπου ακολουθεί το **λογαριασμό** της οργάνωσης σταθερά αυξανόμενος αριθμός ακόλουθων (*followers*). Ο συνολικός αριθμός ακόλουθων του λογαριασμού της οργάνωσης **κυμάνθηκε από 2.184 στα τέλη του 2019 σε 3.927 στα τέλη του 2020, σημειώνοντας αύξηση κατά 80%**, καθιερώνοντας το ρόλο της οργάνωσης ως κύριας και αξιόπιστης πηγής πληροφοριών για το άσυλο στην Ελλάδα.

Μέσω της τακτικής δραστηριότητας της Ομάδας Επικοινωνίας στο Twitter, η οργάνωση συνεισέφερε ενεργά στην κάλυψη των εξελίξεων στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου, ιδίως στη Λέσβο κατόπιν της καταστροφής της Μόριας, καθώς και στην αποτελεσματική προβολή αυτών στο ευρύτερο διεθνές κοινό.

Tents in the new camp #Moria2 are filled with soil and water from the current rains in #Lesvos. These are the places where people are forced to sleep one month after the destruction of Moria. #Refugeesgr are desperate and it is doubtful if there is any plan for #winterization

0:21 46.8K views

11 741 418

The new camp in #Lesvos today. More than 7700 #refugeesgr have to live in this place. #Moria2 #opentheislands

5 421 254

Αναρτήσεις στο λογαριασμό της οργάνωσης κατά τη διάρκεια του 2020, συγκέντρωσαν τριπλή αριθμό retweets και likes.

Κατά τη διάρκεια του 2020, η οργάνωση ενεργοποίησε [λογαριασμό](#) και στο **Facebook**, με 664 ακόλουθους.

Ενημέρωση και καταγραφή μαρτυριών

Το έργο της RSA κατά τη διάρκεια του 2020 δημοσιεύθηκε και προωθήθηκε μέσω της ιστοσελίδας της οργάνωσης, διαθέσιμη στα [ελληνικά](#) και στα [αγγλικά](#). Πέραν των 21 δημοσιεύσεων που παρατίθενται ανωτέρω, δημοσιεύθηκαν σε τακτική βάση, με επιμέλεια της Ομάδας Επικοινωνίας, άρθρα (news items) με απευθείας πληροφορίες και μαρτυρίες εξυπηρετούμενων, φωτογραφικό και ψηφιακό υλικό, που αφορούν θέματα όπως οι συνέπειες της καταστροφής της Μόριας (με σχετικά άρθρα στις [11 Σεπτεμβρίου](#), [11 Σεπτεμβρίου](#), [17 Σεπτεμβρίου](#), [17 Οκτωβρίου](#)) και η διαβίωση στα λοιπά νησιά του Ανατολικού Αιγαίου εν μέσω πανδημίας.

Η ομάδα συνέλεξε τις κυριότερες [καταγγελίες επαναπροωθήσεων](#) στο Αιγαίο από το Μάρτιο του 2020, καθώς και τις [απαντήσεις και επίσημες τοποθετήσεις](#) της κυβέρνησης και διεθνών φορέων, σε χρονοδιαγράμματα που δημοσιεύθηκαν στα τέλη του έτους.

Χρήση του υλικού της οργάνωσης

Οι δημοσιεύσεις της οργάνωσης συνέχισαν να συνεισφέρουν στη δραστηριότητα διαφόρων φορέων, ήτοι δικαστικές αρχές της αλλοδαπής, θεσμοί της ΕΕ, διεθνείς οργανισμοί, οργανώσεις, ερευνητές, μέσα ενημέρωσης.

Το 2020, καταγράφηκαν τουλάχιστον 393 αναφορές σε υλικό της RSA, εκ των οποίων:

- 177 σε νομολογία αλλοδαπών δικαστηρίων, ιδίως στη Γερμανία, το Βέλγιο, την Αυστρία, την Ελβετία και την Ολλανδία,
- 62 σε εκθέσεις και κείμενα αρχών, ερευνητών, οργανώσεων. Κατά τη διάρκεια του έτους, ρητή αναφορά σε υλικό της RSA έγινε, μεταξύ άλλων, σε κείμενα οργάνων της ΕΕ (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο), του Συμβουλίου της Ευρώπης, κρατικών αρχών της αλλοδαπής όπως το Γερμανικό Κοινοβούλιο (Bundestag) και η Ιταλική Αρχή Προστασίας των προσώπων που τελούν υπό κράτηση (Garanzie nazionale per i diritti delle persone detenute),
- 154 σε μέσα ενημέρωσης.

Το απασχολούμενο προσωπικό της Υποστήριξης Προσφύγων στο Αιγαίο (RSA) απαρτίζονται **14 άτομα**, εκ των οποίων **8 δικηγόροι**, με δραστηριότητα στη **Χίο**, τη **Λέσβο** και την **Αθήνα**. Η οργανωτική δομή της οργάνωσης (**οργανόγραμμα**) είναι διαθέσιμη στην ιστοσελίδα της και περιλαμβάνει τις ομάδες: Νομικής Υποστήριξης, Έρευνας & Προάσπισης Δικαιωμάτων, Επικοινωνίας, Οικονομικών & Διοίκησης.

Εγκαταστάσεις

Από τον Ιανουάριο του 2020, λειτουργεί υποκατάστημα της RSA στην **Αθήνα**.

Εγγραφή στο μητρώο ΜΚΟ και πιστοποίηση

Σύμφωνα με τις απαιτήσεις της εθνικής νομοθεσίας – ΚΥΑ 3043/2020, όπως αντικαταστάθηκε από την ΚΥΑ 10616/2020 – η RSA υπέβαλε αίτηση εγγραφής στο μητρώο ΜΚΟ της Ειδικής Γραμματείας Εμπλεκόμενων Φορέων του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου, απόφαση επί της οποίας εκκρεμεί.

Στο ίδιο πλαίσιο, η οργάνωση διαμόρφωσε σύστημα διαχείρισης ποιότητας (ΣΔΠ) για τις δράσεις νομικής υποστήριξης, έρευνας και προάσπισης, με βάση το πρότυπο ISO 9001:2015. Η αρχική **πιστοποίηση συστήματος διαχείρισης ποιότητας ISO 9001:2015** εγκρίθηκε από τον φορέα EQA στις 16 Νοεμβρίου 2020, με την έκδοση πιστοποιητικού τριετούς διάρκειας.

Συνεργασία με το Ίδρυμα PRO ASYL

Η RSA συνεχίζει για τέταρτη χρονιά τη συνεργασία με το **Ίδρυμα PRO ASYL**. Το PRO ASYL, ένα από τα σημαντικότερα ιδρύματα προάσπισης ανθρωπίνων δικαιωμάτων της Γερμανίας, έχει αποκλειστικό συνεργάτη την RSA στην Ελλάδα, αναλαμβάνοντας κοινές δράσεις εντός του 2020 σε εθνικό – π.χ. συνεισφορά στην εποπτεία της Ελλάδας από το Συμβούλιο της Ευρώπης – και σε ευρωπαϊκό, με την υποβολή κοινών θέσεων για το Νέο Σύμφωνο Μετανάστευσης και Ασύλου.

Συνέργειες και συμμετοχή σε δίκτυα

Το 2020, η RSA συνεργάστηκε με τους **Γιατρούς Χωρίς Σύνορα (MSF)** στη Λέσβο, δεχόμενη την παραπομπή ιδιαίτερα ευάλωτων ασθενών του γραφείου τους για την παροχή δωρεάν νομικής συνδρομής σε όλους τους βαθμούς διαδικασίας ασύλου, σε επαπειλούμενη απέλαση / επανεισδοχή και σε ζητήματα σχετικά με τις συνθήκες υποδοχής και την κράτηση.

Το 2020, η RSA συνέχισε τη συνεργασία με την **Διεθνή Επιτροπή του Ερυθρού Σταυρού (ICRC)** με τη διεξαγωγή επιτόπιας έρευνας στο νησί της Ρόδου, με στόχο την καταγραφή των θανάτων πολιτών τρίτων χωρών.

Η RSA είναι, επίσης, ενεργό μέλος του **Δικτύου Καταγραφής Περιστατικών Ρατσιστικής Βίας** και καταγράφει συστηματικά πράξεις βίας με ρατσιστικό κίνητρο στα νησιά της Λέσβου και της Χίου. Το 2020, η οργάνωση κατέθεσε αναφορές για 10 περιστατικά.

Τέλος, η RSA συμμετέχει στις τακτικές συνεδριάσεις των ομάδων εργασίας νομικής συνδρομής (**Legal Aid Working Groups**) που οργανώνονται στο πλαίσιο των δράσεων της Ύπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες στη Λέσβο, στη Χίο και στην Αθήνα, καθώς και στην ομάδα εργασίας για την προάσπιση (**Advocacy Working Group**) των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών στην Αθήνα.

Υποστήριξη Προσφύγων στο Αιγαίο (RSA)

Ιάσωνα Καλαμπόκα 30

82132 Χίος, Ελλάδα

+30 22711 03721

info@rsaegean.org

<http://rsaegean.org/>